

MINISTER GOSPODARKI

DRG-III-0700-4-AS/09/13110

Warszawa, 06.01.2010

J. Kuciński
 SEKRETARIAT
 Biura Prac Senackich
 wpłynęło dn. 8.01.10
 nr 195 podpis *M*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na pismo nr BPS/DSK-043-2202/09 z dnia 10 grudnia 2009 r., przy którym przesłane zostało oświadczenie złożone przez senatora Grzegorza Czeleja wspólnie innymi senatorami podczas 45. posiedzenia Senatu RP w dniu 3 grudnia 2009 r. dotyczące funkcjonowania i promocji rządowych programów wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa w załączeniu przedstawiam stanowisko Ministra Gospodarki, uwzględniające informacje uzyskane z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

2 powiadomien

MINISTER
G. Hencklewska
 PODSEKRETARZ STANU

Stanowisko Ministra Gospodarki do oświadczenia złożonego przez senatora
Grzegorza Czeleja wspólnie z innymi senatorami na 45. posiedzeniu Senatu w dniu 3 grudnia
2009 r.

1. Pomimo, iż polskie przedsiębiorstwa poprawiają swoją konkurencyjność na rynkach światowych, o czym świadczy rosnący udział eksportu w PKB¹, to większości przedsiębiorstw wciąż brakuje doświadczenia we wdrażaniu innowacji technologicznych, co w konsekwencji powoduje, iż powoli wprowadzają nowe lub udoskonalone produkty i usługi. Badania prowadzone przez Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych *Lewiatan* pokazują, że 64% polskich małych i średnich przedsiębiorstw postrzega cenę jako główne źródło konkurencyjności, a tylko **0,6% przedsiębiorstw postrzega innowacje jako ważne źródło przewagi konkurencyjnej.**

Polskie przedsiębiorstwa, zwłaszcza MSP, nie są skłonne do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej i wdrażania jej wyników ze względu na wiążący się z tym zbyt wysoki stopień ryzyka. Nie postrzegają tego rodzaju działalności jako strategicznej dla swojego rozwoju, nie akceptują ryzyka i kosztów z nią związanych. Wynika to m.in. z utrzymujących się barier utrudniających przedsiębiorcom, w tym szczególnie małym i średnim, wprowadzanie rozwiązań innowacyjnych. Zaliczyć do nich należy:

- wysokie koszty opracowania i wdrożenia innowacji, znacznie przekraczające możliwości kapitałowe większości przedsiębiorców, przy jednoczesnym utrudnionym dostępie do zewnętrznych źródeł finansowania, w tym wysoki koszt kredytów;
- słabo rozwiniętą infrastrukturę komercjalizacji wyników prac B+R;
- zbyt wysokie ryzyko związane z inwestowaniem w nowe technologie i tworzeniem nowych przedsiębiorstw opartych na tych technologiach;
- trudności w dostępie do nowych innowacyjnych rozwiązań wypracowywanych przez sektor badawczo-rozwojowy oraz brak informacji o nowych technologiach i możliwościach rynkowych;
- niewielkie zainteresowanie instytucji badawczych współpracą z gospodarką;
- barierę socjalno-pracowniczą - nowe technologie są zazwyczaj bardziej efektywne i w długim okresie tańsze niż wcześniejsze rozwiązania, wymagają one jednak gruntownego przeszkolenia załóg lub przekwalifikowania pracowników;
- zbyt duże obciążenia regulacyjne przedsiębiorstw hamujące ich rozwój oraz prowadzenie przez nich działalności innowacyjnej.

Wsparcie udzielane m.in. ze środków strukturalnych musi iść w parze ze świadomością przedsiębiorców z korzyści płynących z ponoszenia prywatnych nakładów na B+R. Należy zatem podejmować działania mające na celu **zwiększenie zainteresowania działalnością innowacyjną podmiotów sektora prywatnego, wyrażonego następnie wzrostem nakładów na działalność B+R.** Tworzenie gospodarki opartej na wiedzy jest możliwe jedynie wtedy, gdy w społeczeństwie zbuduje się powszechne przekonanie, że innowacyjność jest jednym z kluczowych czynników przyczyniających się do wzrostu dobrobytu ekonomicznego.

¹ Źródło: „Polska 2009. Raport o stanie gospodarki”, Ministerstwo Gospodarki, 2009.

Zmiana sposobu myślenia przedsiębiorców oraz zwiększenie świadomości znaczenia innowacji stanowi wyzwanie wymagające nieustannego podejmowania działań pomimo, że ich skutek będzie widoczny dopiero w dłuższej perspektywie.

Mając na uwadze powyższe, **niezbędne jest cykliczne przeprowadzanie kampanii społecznych na rzecz promocji postaw innowacyjnych.** W 2010 r. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości planuje przeprowadzić ogólnopolską kampanię promocyjną na rzecz kształtowania postaw innowacyjnych.

2. Mając na względzie stałe polepszanie warunków, na jakich przedsiębiorcy mogą korzystać z funduszy europejskich, potrzebę identyfikacji barier we wdrażaniu działań do nich skierowanych oraz uproszczanie procedur związanych z pozyskiwaniem, realizacją i rozliczaniem dotacji w ramach PO IG oraz 16 RPO, w ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego powołana została Grupa do spraw Przedsiębiorców wchodząca w skład Zespołu ds. uproszczeń systemu wykorzystania środków funduszy UE. W ciągu dwóch ostatnich lat Grupa wypracowała szereg rekomendacji zarówno dla PO IG, jak i RPO. Prace Grupy są na bieżąco relacjonowane na stronie: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/proste_fundusze/Strony/Grupa_ds_Przedsiębiorczosci_0609.aspx.

W 2010 r. Grupa będzie kontynuowała działalność przenosząc uwagę z kwestii dotyczących naboru i oceny projektów realizowanych przez przedsiębiorców na etap ich realizacji oraz rozliczania.

Ponadto, podejmowane są decyzje zwiększające pulę środków w ramach poszczególnych konkursów na realizację najbardziej popularnych działań, obejmujących projekty zarówno przedsiębiorców, jak i podmiotów sfery B+R. W 2008 i 2009 r. dodatkowe środki pozwoliły na dofinansowanie projektów o wartości około 3,2 mld zł. Ze względu na kryzys gospodarczy wprowadzona została również możliwość dokonywania zmiany terminów realizacji projektów.

Wprowadzono na szeroką skalę możliwość uzyskania zaliczki na finansowanie projektu oraz złagodzone wymogi dotyczące zabezpieczenia przekazanej dotacji, a także wprowadzono możliwość kwalifikowania kosztów zabezpieczenia. Uproszczone i doprecyzowane zostały kryteria wyboru projektów, poprawiono system oceny oraz wyboru projektów, wprowadzono ułatwienia w realizacji projektu w sytuacji spowolnienia gospodarczego, skrócono terminy związane z oceną i wyborem projektów przez administrację.

Pragnę również zauważyć, iż Ministerstwo Rozwoju Regionalnego podejmuje szereg działań, mających na celu upowszechnianie informacji o obowiązujących programach rządowych finansowanych ze środków funduszy strukturalnych.

- PO IG jest najintensywniej promowanym programem operacyjnym w mediach. Do tej pory odbyły się dwie kampanie promocyjne poświęcone Programowi (przy czym jedna - „Dotacje na innowacje” była dwuetapowa). Dodatkowo w okresie wrzesień – październik 2008 r. wyemitowano tablice sponsorskie dotyczące PO IG przy programach biznesowych w TVP (468 emisji billboardu promującego PO IG przed i po audycjach „Serwis ekonomiczny”, „Kawa czy herbata?”) oraz zrealizowano 9 audycji „Kawa czy herbata?” emitowanych w TVP 1 oraz 9 audycji „Serwis ekonomiczny” w TVP Info, które były poświęcone PO IG.
- Kampania „Dotacje na innowacje” - miała na celu poinformowanie grupy docelowej (przedsiębiorcy i naukowcy) o istnieniu Programu Operacyjnego

Innowacyjna Gospodarka 2007-2013, celach na jakie przeznaczone są środki, ich wysokości oraz źródłach informacji. Dodatkowym celem było także wzmocnienie wizerunku Programu. W pierwszym etapie (V-VII 2008) wykorzystano następujące media: TV, radio, prasa, internet. W drugim etapie XI-XII 2008 kampania była reklamowana w TV i radio.

- W dniu 2 listopada 2009 r., pod hasłem "Dotacje na innowacje. Myślenie się opłaca!", ruszyła ogólnopolska kampania informacyjno-promocyjna Programu Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Celem kampanii, którą realizowano do 31 grudnia 2009 r. było zwiększenie zainteresowania potencjalnych beneficjentów uzyskaniem dotacji z Programu skierowanego do innowatorów, wspierającego innowacje i wynalazki oraz zwiększenie liczby osób i instytucji zainteresowanych szczegółowymi informacjami o Programie, korzystających ze strony Programu oraz upowszechnienie wizerunku PO IG. Kreacja kampanii oparta była o polskie wynalazki. Wielokanałowa kampania (działania realizowane w radio, telewizji, prasie, internecie oraz z zastosowaniem reklamy zewnętrznej) była adresowana do potencjalnych beneficjentów Programu Innowacyjna Gospodarka (przedsiębiorcy, środowiska naukowe, instytucje otoczenia biznesu), jak i ogółu społeczeństwa.
- Instytucja Zarządzająca przeprowadziła również cykl konferencji promocyjno-informacyjnych na temat Programu Innowacyjna Gospodarka (PO IG) pod hasłem "Dotacje na innowacje". Konferencje odbyły się w okresie maj-czerwiec 2008 r. w głównych miastach Polski: Warszawie, Wrocławiu, Poznaniu, Katowicach, Lublinie, Gdańsku, Białymstoku. W październiku 2009 r. zorganizowana została konferencja podsumowująca pierwszy okres wdrażania Programu oraz informująca o planach na rok 2010. Spotkania były adresowane do przedstawicieli przede wszystkim przedsiębiorców, ale również przedstawicieli nauki, instytucji otoczenia biznesu oraz wszystkich zainteresowanych PO IG.
- Dalsze działania informacyjne, promocyjne i szkoleniowe, w tym kampanie informacyjno-promocyjne są realizowane corocznie i na bieżąco. Stale też prowadzone są badania opinii publicznej na temat znajomości Programu, potrzeb komunikacyjnych grup docelowych i skuteczności prowadzonych działań. Realizowane będzie badanie o charakterze ewaluacyjnym dotyczące oceny działań informacyjno-promocyjnych systemu wdrażania PO IG. Na bieżąco prowadzona i aktualizowana jest główna strona internetowa Programu: www.poig.gov.pl.

Ponadto, pragnę podkreślić, że szczegółowe informacje na temat instrumentów bezpośredniego wsparcia finansowego przedsiębiorców w zakresie badań i inwestycji dostępne są również na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki: www.mg.gov.pl. Zamieszczone na stronie MG informacje opisują instrumenty dostępne zarówno w ramach programów operacyjnych, jak też finansowane wyłącznie ze środków krajowych, spośród których większość kierowana jest przede wszystkim do sektora MSP (m.in. bon na innowacje, pożyczka na realizację inwestycji o charakterze innowacyjnym, kredyt technologiczny, zarządzanie własnością intelektualną, wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej, wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B).

3. Wymienione w przedmiotowym raporcie programy rządowe nie zamykają listy dostępnych dla przedsiębiorców programów wsparcia. Programy realizowane z udziałem funduszy strukturalnych nie są jedynymi działaniami mającymi przyczynić się do rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw.

Realizowane są również **pilotażowe programy wsparcia finansowane tylko ze środków krajowych**. Należą do nich, wdrażane w 2009 r. przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, programy: „Bon na innowacje” oraz „Innovation Express”.

Celem programu pilotażowego „Bon na innowacje”, który będzie kontynuowany w 2010 roku, jest zainicjowanie kontaktów mikro i małych przedsiębiorców ze sferą naukową. Przedsiębiorca może uzyskać wsparcie w maksymalnej wysokości 15 000 zł. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom potencjalnych beneficjentów, od 2009 r. wsparciem w ramach bonu na innowacje mogą być objęte nie tylko usługi badawczo-rozwojowe (tak, jak to było w 2008 r.), lecz generalnie usługi w zakresie innowacji - dotyczące wdrożenia lub rozwoju produktu lub technologii. Na realizację programu „Bon na innowacje” w 2009 r. zaplanowano środki w wysokości 7,65 mln zł. Na 585 złożonych wniosków do wsparcia rekomendowano 511 wnioskodawców. Umowy zostały zawarte z 458 beneficjentami na kwotę ok. 6,8 mln zł. W 2010 r. planuje się przeznaczyć na „Bony na innowacje” ok. 10 mln zł.

Program pilotażowy „Innovation Express” zapewnia wsparcie dla międzynarodowej współpracy klastrów z partnerem zagranicznym w zakresie badań, rozwoju technologicznego lub innowacji. Program jest realizowany wraz z partnerami zagranicznymi w ramach projektu INNET finansowanego z 6. Programu Ramowego UE, przy czym każdy z partnerów finansuje klastry w swoim kraju/regionie. W 2009 r. na ten cel przeznaczono środki w wysokości 3,15 mln PLN. Wsparcie uzyskało 7 beneficjentów na łączną kwotę ponad 2,8 mln zł.

Ponadto aktualnie prowadzone są prace nad wprowadzeniem nowego instrumentu wsparcia dla przedsiębiorców składających wnioski projektowe w ramach międzynarodowych programów innowacyjnych. Ze względu na niskie uczestnictwo polskich mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w programach międzynarodowych, w szczególności dofinansowujących współpracę jednostek badawczych i firm w zakresie badań i kreowania innowacyjnych rozwiązań, Ministerstwo Gospodarki wraz z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości przygotowuje program „Granty na granty”, który będzie wdrażany w latach 2010-2014 z planowanym budżetem w wysokości 8 mln zł. Przedsiębiorca, który złożył wniosek projektowy w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w ramach międzynarodowego programu innowacyjnego i otrzymał pozytywną ocenę formalną wniosku będzie mógł wystąpić do PARP o wsparcie na uzyskanie grantu w celu pokrycia wydatków związanych z przygotowaniem tego wniosku. Program ma zachęcać MSP do uczestnictwa w międzynarodowych programach innowacyjnych.

Możliwości wsparcia działalności innowacyjnej zapewniają również **programy wspólnotowe, które uzupełniają wsparcie oferowane przedsiębiorcom na szczeblu krajowym**.

Jednym z nich jest Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (*Competitiveness and Innovation Framework Programme - CIP*), który ma na celu promowanie konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw. Ministerstwo Gospodarki koordynuje działania związane z zapewnieniem uczestnictwa Polski w tym programie wspólnotowym. Program CIP stworzono przede wszystkim z myślą o małych i średnich przedsiębiorstwach. Jego zadaniem jest wspieranie działalności innowacyjnej (w tym innowacji ekologicznych), zapewnienie lepszego dostępu do środków finansowych oraz świadczenie na poziomie regionalnym usług wsparcia dla biznesu. Program CIP ma zachęcać do szerszego i lepszego wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) oraz wspomagać rozwój społeczeństwa informacyjnego. Promuje on również wykorzystanie energii odnawialnej i efektywność energetyczną. Program będzie realizowany do 2013 roku.

Budżet Programu CIP to ponad 3,6 mld euro. Nie jest on jednak podzielony na poszczególne kraje. O środki finansowe konkurują projekty składane przez podmioty ze wszystkich krajów uczestniczących w tym programie.

Program CIP składa się z trzech programów szczegółowych:

- 1) Program na rzecz przedsiębiorczości i innowacji,
- 2) Program na rzecz wspierania polityki w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych,
- 3) Program „Inteligentna Energia – Program dla Europy”.

Dla każdego z ww. programów szczegółowych oraz dodatkowo dla instrumentów finansowych oferowanych w ramach Programu CIP prowadzone są krajowe punkty kontaktowe, które zapewniają dostęp do informacji o przedsięwzięciach podejmowanych w ramach programu CIP oraz o możliwościach korzystania z oferowanych instrumentów.

Punkty te są prowadzone przez następujące instytucje:

- Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A. – punkt kontaktowy dla programu szczegółowego „Inteligentna Energia – Program dla Europy”,
- Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN – Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych Unii Europejskiej – punkt kontaktowy dla programów szczegółowych: „Program na rzecz przedsiębiorczości i innowacji” (z wyłączeniem instrumentów finansowych dla MSP) oraz „Program na rzecz wspierania polityki w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych”,
- Związek Banków Polskich – punkt kontaktowy dla instrumentów finansowych dla MSP oferowanych w ramach Programu CIP. Instrumenty te służą ułatwieniu MSP dostępu do finansowania w wybranych fazach ich rozwoju: przy zakładaniu przedsiębiorstwa, w fazie startu, ekspansji oraz na etapie transferu przedsiębiorstwa. Skorzystać z nich mogą instytucje finansowe takie, jak banki, fundusze podwyższonego ryzyka, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe. Dzięki tym instrumentom instytucje finansowe mogą rozwinąć ofertę dla MSP i zapewnić bardziej atrakcyjne warunki finansowe.

Ministerstwo Gospodarki finansuje działalność ww. punktów kontaktowych od 2007 r. Od 2008 r. środki na działalność krajowych punktów kontaktowych zostały zapewnione w ramach programu wieloletniego pod nazwą „*Udział Polski w Programie ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji, w latach 2008-2013*”, który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 2007 roku. Jego celem jest zapewnienie udziału polskich instytucji i podmiotów w Programie CIP.

Punkty kontaktowe prowadzą promocję instrumentów i przedsięwzięć oferowanych w ramach Programu CIP wśród potencjalnych beneficjentów podczas konferencji/seminariów/spotkań, przygotowują materiały informacyjne, organizują stoiska informacyjne przy okazji ogólnokrajowych imprez dla przedsiębiorców lub instytucji wspierających, a także wykorzystują do tego celu różne kanały medialne.

W ramach ww. programu wieloletniego wsparcie finansowe otrzymują także polskie konsorcja, które weszły w skład nowej sieci utworzonej na bazie ośrodków Euro Info oraz Innovation Relay Centre. Sieć ta nosi nazwę „Enterprise Europe Network” (EEN) i świadczy usługi wsparcia dla przedsiębiorstw za pośrednictwem ok. 600 punktów kontaktowych zlokalizowanych w 45 krajach.

W Polsce działa 30 ośrodków zgrupowanych w czterech konsorcjach:

1. CP-BSN (Central Poland - Business Support Network) - 6 ośrodków na terenie 4 województw (mazowieckie, łódzkie, kujawsko-pomorskie, pomorskie), koordynator: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
2. BISNEP (Business and Innovation Support for North-East Poland) - 6 ośrodków na terenie 3 województw (podlaskie, warmińsko-mazurskie, lubelskie), koordynator: Uniwersytecki Ośrodek Transferu Technologii Uniwersytetu Warszawskiego;
3. B2Europe West Poland - 9 ośrodków na terenie 5 województw (zachodniopomorskie, lubuskie, wielkopolskie, dolnośląskie, opolskie), koordynator: Wrocławskie Centrum Transferu Technologii Politechniki Wrocławskiej;
4. BSN South Poland - 9 ośrodków na terenie 4 województw (śląskie, małopolskie, świętokrzyskie, podkarpackie), koordynator: Centrum Transferu Technologii Politechniki Krakowskiej.

Dofinansowanie działalności ośrodków sieci EEN w Polsce odbywa się za pośrednictwem Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Sieć EEN oferuje m.in. profesjonalną pomoc firmom i instytucjom, które szukają za granicą odbiorców dla swoich technologii i know-how lub które poszukują innowacyjnych rozwiązań niedostępnych na lokalnych rynkach. Klienci sieci EEN znajdują partnerów do współpracy technicznej, umów licencyjnych, umów joint-venture, umów produkcyjnych, współpracy techniczno-handlowej lub wspólnych dalszych badań. Dzięki europejskiemu zasięgowi sieci i ścisłej współpracy poszczególnych ośrodków informacja o ofercie lub potrzebach technologicznych dociera do firm w każdej części Europy. Kojarzeniu partnerów służą intranetowa baza ofert i poszukiwań technologii, spotkania grup tematycznych, a także organizowane przy okazji targów i innych wydarzeń branżowych rozmowy brokerskie i misje firm. Klienci sieci EEN mogą liczyć na pomoc organizacyjną, językową i doradczą w kontaktach z zainteresowanymi partnerami.